

En vidunderlig kanon

Med russisk, tysk, belgisk-fransk og polsk sangpoesi av beste merke, løfter Jørn Simen Øverli Trio fram en annen, europeisk kanon.

INTERVJU

Av Olav Østrem

– Det europeiske er en mangelvarer i dagens musikkoffentlighet. Det er det angloamerikanske som setter dagsorden – også hos dere i Musikkmagasinet! Denne plata er et alternativ til dette.

«Vidunderlig» er navnet på plata Jørn Simen Øverli snakker om, spilt inn sammen med vokalistene Siril Malmedal Hauge og akkordeonisten Espen Leite. Øverli har tidligere gitt viseglade nordmenn glimt av sangskattene til Vladimir Vysotskij og Agnieszka Osiecka. Sangpoesien til disse to utgjør også en betydelig del av den nye plata, sammen med tekster av Brecht og Brel, i tillegg til en polsk folkeviser med Ruth Wilhelmine Meyer som gjestesolist, og en nyere låt fra tv-serien «Babylon Berlin» med Tora Augestad. Dermed er det blitt en europeisk kanon.

– Utvalget er ren con amore, sier Øverli.

– Tidligere har jeg tatt tak i sanger som forandrer verden. Dette er en videreføring, hvor jeg har ønsket å løfte fram arven fra europeisk sangtradisjon som det er altfor lite fokus på.

Alternativ til industrien

I en mannsalder har Øverli vært opptatt av å introdusere nordmenn for en annen sang-

UTFYLLER HVERANDRE: Jørn Simen Øverli på sang og gitar, Siril Malmedal Hauge på sang og mandolin og Espen Leite på akkordeon.

FOTO: CARL J. ASQUINI

kanon. Det har han gjort gjennom plater med egne gjendiktninger, i bøker og i sitt engasjement gjennom Josefine Visescene i Oslo. All jobben til tross, norsk sangoffentlighet er ikke slik Øverli mener den bør være.

– På 70-tallet var vi opptatt av musikk som industri og leste mye og gjorde studier av dette. Konsumeris-

men råder fortsatt. Den norske sangteksten taper på dette.

Sangpoetene må komme nært innpå stoffet. Å gå dypt er den beste oppskriften, men det er ikke så lett å gjennomføre når musikk vurderes som en vare.

– Noen positive tegn er det vel?

– Jo da, vi ser jo gjennom Josefine-konsertene at mange unge utøvere arbeider bra

med norske tekster. Jeg kunne nevnt mange slike, men kan nøye meg med å si at rapperne kanskje er de som best ivaretar tradisjonen med å eksperimentere med det norske språket og prøve ut nye ting.

Bruk av jassen

Den nye trioen har også en forbindelseslinje til aktiviteten på Josefine. Det var der Øverli så Siril Malmedal Hauge for første gang.

– Sammen med Alf Hultbækmo hadde hun gitt ut pla-

te med tekster av den avdøde poeten Nils Yttri. På Josefine hørte jeg dem live, og skjønnte da at Siril er en jazzvokalist som også kan synge viser. Hun behersker begge deler, er kjapp og tar ting fort. Jazzbakgrunnen hennes er viktig for gruppa. Espen Leite setter med sitt sjangeroverskridende spill med forankring i samtidsmusikken et avgjørende preg på musikken. Vi har knadd dette i et års tid og er alle keene på å fortsette.

– Det er noe med lydbildet

JØRN SIMEN ØVERLI TRIO

- Ledet av gitarist og visesanger Jørn Simen Øverli, kjent for Vysotskij-gjendiktninger og Prøysen-tolkninger, en rekke plateutgivelser og som kunstnerisk og administrativ leder for Josefine Visescene i Oslo i 25 år.
- De to andre medlemmene er Siril Malmedal Hauge og Espen Leite. Førstnevnte jazzlinje-utdannet vokalist som tidligere i år ble «Årets jazztalent» under Moldejazz. Leite er akkordeonist, komponist og teatermusiker.
- Sammen har de laget plata «Vidunderlig» (KKV), der også Tora Augestad og Ruth Wilhelmine Meyer bidrar.

og stemningen på plata som gjør dette til materiale som eigner seg for konserter. Hva skjer på den fronten?

– Alt er jo så usikkert og det har blitt noen avlysninger. Men vi har intensjonsavtaler om en god del konserter til neste år, blant annet turné på jazzklubber på Vestlandet til høsten. Live-responser for nedstengingen var entusiastisk fra et publikum som bare ville ha mer. Så har det vært ekstra morsomt at unge tilhørere på Sirils alder med plata og konsertene har fått ørene opp for disse perlene.

olavo@klassekampen.no

Om alt går etter planen skal Jørn Simen Øverli Trio på onsdag spille på Litteraturhuset i Fredrikstad. Konserten vil også bli streamet.

Øverlis røffe guide til de 13 sporene

«Vidunderlig»:

En av Agnieszka Osieckas fantastiske tekster. Jeg tror det må være en vakker drøm hun har hatt. Den blir båret fram av en fantastisk melodi av Andrzej Zelinski. Jeg hørte den første gang sunget på den store årlige konkurransen hvor polske vokalistene av alle slag, fra klassisk til pop, konkurrerer for å bli kåret til årets beste Osiecka-vokalist. Vi har laget vår versjon av den.

«Balladen om jødehora Maria Sanders»:

Bertolt Brecht og Hanns Eislers sang har sitt utgangspunkt i Nürnberglovene fra 1933. De rase-messige begrensningene var starten på Hitlers regime. Parallellt til dagens situasjon i Norge ligger snublene nær. Vi kan ikke bruke ordet «jødehora» på plata, da vil den bli avvist på Spotify og Facebook. Marie Sanders er IKKE jøde og IKKE hore, det er hele poenget i teksten.

«Til aske og støv»:

Dette er en ganske ny sang, fra tv-serien «Babylon Berlin». Den beskriver tida etter Weimarerpublikken, da sjansene til å avverge Hitler ble ødelagt av svake politikere.

«Damen i dansen» og «Født på en søndag»:

Sanger om at folk bebor verden på sin måte. Den siste er jo om selvmord.

«Han som sto i med'å før»:

Denne synger vi alltid når jeg besøker Vysotskij's guttevenner i Moskva.

«Djevlir i regnet» og «Når jeg er borte»:

Også skrevet av Agnieszka Osiecka. De kan lett forstås ut fra at hun hadde mange yngre elskere da hun ble voksen og at det var omvendt da hun var yngre. Hun er i dag et feministisk ikon og viktig for de oppgående damene i Polen som ser ut til å danne den neste, avgjørende opposisjonen i Polen nå. Hun har skrevet over 2000 sanger og nysgjerrige polakker kjenner og er stolt av hennes sanger. Hun hadde vært verdensberømt hadde hun skrevet på engelsk. Jeg er den første som har gjendikta hennes tekster til et annet språk. Se også plata mi «Karuzelami» fra 2012, der det meste er opprinnelig skrevet av Osiecka.

«De gamle elskendes sang», «Rådret» og «Kanskje kjærlighet er alt»:

Jacques Brel-sanger som er lett å relatere seg til for lytterne sjøl. Det er jo det jeg håper å få til. Klarer jeg å gi mange slags assosiasjoner hos lytterne, blir jeg lykkelig.

«Szurum Burum»:

En flott kjærlighets-sang. Osiecka klarer nesten alltid å ha originale innfallsvinkler på tekstene sine.

«To hjerter»:

En polsk folkeviser som ble brukt i den polske filmen av samme navn som ble kåret til Europas beste film i 2018. Handler dypst sett om at Øst- og Vest-Europa aldri klarer å forenes. Melodiene til de polske sangene er laget av polske jazzmusikere fra siste halvdel av 1900-tallet. Det var en gullalder og disse folka lagde filmmusikk til filmer av storerrelser som Andrzej Wajda og Roman Polanski.